

Джерело: [Буквоїд](#)

Жанр: трилер

«Постріл пронизав його наскрізь, проте тіло за інерцією врізалось у Дениса, виводячи того з рівноваги. І цієї ж миті Павло, остаточно прийшовши до тями, вже відривав від столу системний блок, кидаючи його в нападника ». Ось іще: « Хрипіння вирвалося з грудей, а руки далі тягли цю непомірну вагу. Важіль був достатній, та задубіла гума не хотіла прогинатися. Сил на другу спробу вже не стане. Заболіло в спині, і, зробивши ще зусиллі, Богдан сперся спиною об самісінький край люка, а коліно підіпхав під край піднятої кришки ». Про ранні трилери Олексія Волкова мені казали: читаєш, і аж не віриться, що це український автор, а не переклад. Найсвіжіший, пізній, точніше – зрілий Волков у [«Вовчому місяці»](#) повертається до такого, яким був у «Виконавці», «Амністії для хакера» та «Дні відбуття».

Сюжет можна описати кількома фразами. Анотація на звороті вичерпна. Історик, «чорний археолог» та самотній вовк Богдан Варибрус опиняється на перехресті трьох

інтересів. Поліція всієї країни шукає його, як убивцю, котрий розстріляв охоронців у торговельному центрі «Нірвана» напередодні Нового року. Аргентинська мафія шукає його, аби забрати знайдений Богданом артефакт, важливий для родоvodu боса. А давній, ще зі шкільних років ворог теж не проти під шумок звести з Варибрусом рахунки.

Маємо класичний випадок історії формату «впіймай мене, якщо зможеш». Класичним прикладом може служити, скажімо, фільм Ендрю Девіса «Втікач» з Гаррісоном Фордом та Томмі Лі Джонсом. Історія лікаря Річарда Кімбла, звинуваченого у вбивстві власної дружини, який випадково опиняється на волі й тікає від всіх зацікавлених у його смерті, переспівувалася протягом двадцяти останніх років у інших фільмах та перекочувала в серіал, хоча вперше прозвучала ще в 1970-х. За аналогією, Варибрус, подібно Кімбалу, з чоловіка інтелігентної професії перетворюється на машину для насильства, котра змете всякого, хто стане на шляху, водночас шліфуючи винахідливість та креативність, вигадуючи несподівані способи порятунку.

Олексій Волков – один із небагатьох в Україні, - робить те, що давно й чудово вміє: майстерно виписує екшен за екшеном. Ідея, закладена авторами подібних сюжетів, не губиться й розвивається. Вона досить проста: герой кидає виклик світові, який проти нього, мужніє в боротьбі та перемагає ворогів. Хай не всіх на планеті, але точно – своїх. Тут все окей. З надзавданням маємо трошки проблем.

Почати з того, що Волков інфільтрує в художній твір реальну історію так званого «караванського стрільця», котра мала місце 2012 року. Перенісши її наш час, він не робить нічого нового. Скажімо, у романі «Малюк 44» Том Роб Сміт використав історію маніяка Чікатило, але перемістив її з 1980-х у 1950-ті. Зі справою Магнітського вільно поводить Біл Блаудер у «Червному циркулярі». Загалом белетристика передбачає використання реальних подій разом із зсувом їх у датах, назад чи вперед – не так важливо. Але проблема читача «Вовчого місяця» в тому, що він не розуміє, як і чому вбивцею призначили саме Богдана Варибруса. Причому справжнього «нірванського стрільця», такого собі Деніса, ми бачимо, як бачимо і його загибель у сутичці.

Припустімо, Деніс візуально схожий на Богдана. Проте не тому, що так природа захотіла чи чиясь зла воля постаралася, а лише через бажання автора. Далі – ще туманніше. Подібні сюжети цінні не лише тим, що невинно звинувачений тікає від погоні, а також і передусім бажанням втікача самому знайти вбивцю. Тим не менше, має бути залізобетонне пояснення, чому саме Богдан Варибрус, а не інший персонаж потрапив під роздачу. І, до речі, загнаному за прапорці вовку Варибрусу чомусь не цікаво дізнатися ім'я справжнього стрільця. Він просто тікає і відбивається, доволі успішно й ефектно.

Аж тепер переходимо до іншого шару «Вовчого місяця». Олексій Волков відступає від канонів жанру радикально, як це зазвичай робили в часи «перебудови». Не важлива конкретна особа, яка скоїла злочин. Насправді головний злочинець відомий усім, ім`я йому – держава. Докладніше цю лінію аналізує Софія Філоненко. Від себе додаю: Волков – не перший український автор, котрий робить цю помилку. Нехай би її робили погані письменники. Хороший мав би її побачити й передбачити.

Корінь помилки в тому, що художній твір не має повторювати пости з соціальних мереж, монологи Олега Ляшка і Юлії Тимошенко в різних програмах і експертні оцінки фахівців «із усього». Вважаючи, що роман може когось гнівно викрити, затаврувати й тим самим перемогти, сформувати довкола себе гурт небайдужих, автор ставить під сумнів художню цінність власного твору.

Суть роману, особливо – жанрового, змодельовати можливу ситуацію й запропонувати кілька неможливих на перший погляд рішень. Натомість різати правду – матку, яку не треба моделювати, під приводом того, що, цитата, « я називаю речі своїми іменами, а вам слабо » (стор. 458) означає перетворити історію на беззмістовну авторську колонку в безкоштовній газеті якої-небудь партії. Узагальнення тут не діють, в трилері Зло має конкретну адресу з пропискою і свою персональну смерть у яйці.

Є вираз, який не перекладається українською із збереженням первісного смислу: «Волки позорные». Одне зі значень – чітке окреслення суті тюремного начальства, від конвойного до керівника оперативною частиною. В ширкому розуміння йдеться про представників усієї владної вертикалі в країні. Богдан Варибрус постійно таврує ганьбою «всіх їх», не лишаючи каменя на камені й викриваючи, здається, все, включно з системою шкільної освіти. Задля подібної правди-матки простіше сходити на найближчий базар чи почитати коменти в Facebook під прізвищем «Порошенко».

Слово честі, розділи з подібним змістом не окраса «Вовчого місяця», а його якір. Тож краще перечитати екшен-сцени й вкотре пережити напружені моменти. Заради цього люди купують і читають романи Олексія Волкова.